

HUP

Hrvatska udruuga poslodavaca

ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA DUHANSKIH PROIZVODA HRVATSKA 2020.

Sanja Smoljak Katić, direktorica granskih udruuga (HUP)

dr. sc. Iva Tomić, glavna ekonomistica (HUP)

Davor Tolić (Ipsos)

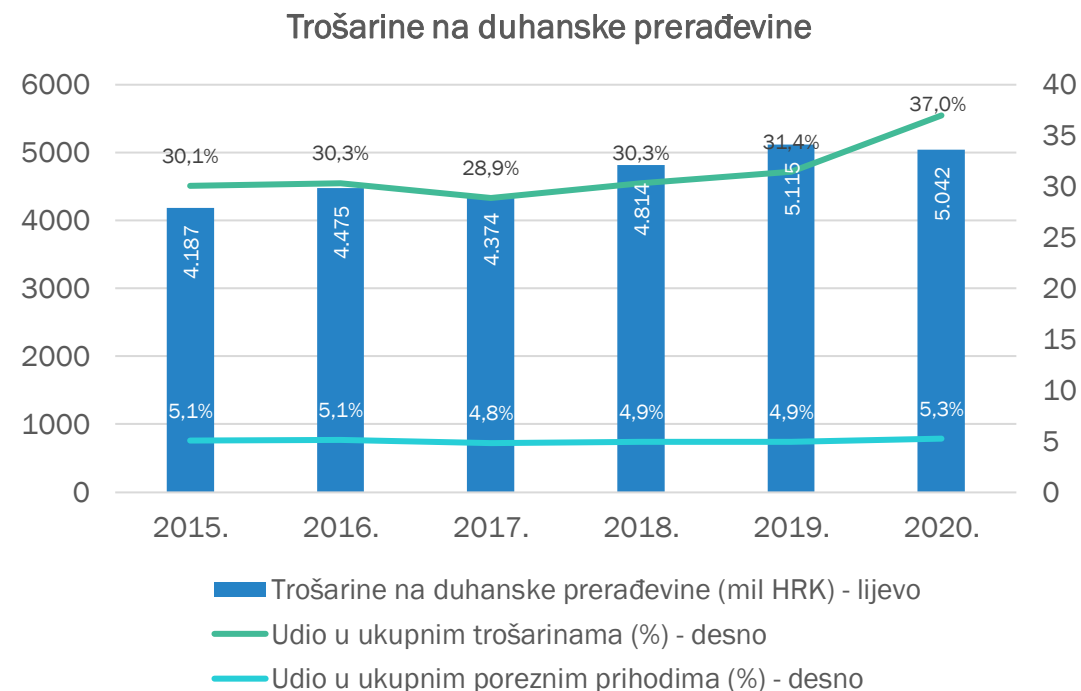
Jasmina Fajković (Ipsos)

VAŽNOST OPOREZIVANJA DUHANSKIH PROIZVODA ZA PRORAČUNSKE PRIHODE

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

- Preko 5 milijardi kuna uplaćenih trošarina u 2020.
 - Više od trećine (37%) ukupnog iznosa trošarina i oko 5% ukupnih poreznih prihoda
- Doprinosi značajnom punjenju državnog proračuna i preko drugih izvora
 - Npr. uplaćeni iznos PDV-a u 2020. iznosio je 1,7 milijardi kuna
 - ...

Izvor: MFIN i Carinska uprava.

UČINCI ZNAČAJNOG POVEĆANJA CIJENA DUHANSKIH PROIZVODA

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

- Značajno povećanje cijena čiji je glavni uzročnik povećanje trošarina utječe na:
 - **rast ilegalne trgovine**
 - Ilegalni rezani duhan
 - Švercane i krivotvorene cigarete
 - Illicit whites (ne sadrže oznake niti jedne države)
 - **povećanje prekograničnog kupovine**
 - što u konačnici **negativno utječe na puni potencijal punjenja državnog proračuna**
- O tome govori i naše istraživanje čiji je glavni cilj bio utvrditi veličinu tržišta neoporezovanih duhanskih proizvoda i što preciznije i potpunije procijeniti utjecaj tržišta neoporezovanih duhanskih proizvoda na državni proračun

GLAVNI CILJ ISTRAŽIVANJA

KONTINUIRANO PRAĆENJE VELIČINE TRŽIŠTA NEOPOREZOVANIH DUHANSKIH PROIZVODA*

**Cigarete bez porezne markice, cigarete s poreznom markicom druge zemlje, nebrendirani rezani duhan u rinfuzi / cigarete u rinfuzi, rezani duhan s poreznom markicom druge zemlje.*

METODOLOGIJA I UZORAK

METODA

Osobno anketiranje u kućanstvu uz pomoć računala (F2F CAPI)

UZORAK

Reprezentativni uzorak kućanstava: 1.344 kućanstva
Sudjelovali svi članovi kućanstva u dobi 19+ godina: ukupno 3.299 ispitanika

RAZDOBLJE PRIKUPLJANJA PODATAKA

Prosinac 2020. – Siječanj 2021.

PREGLED REZULTATA

INCIDENCIJA PUŠENJA

HRVATSKA UKUPNO PUŠAČA među populacijom 19+

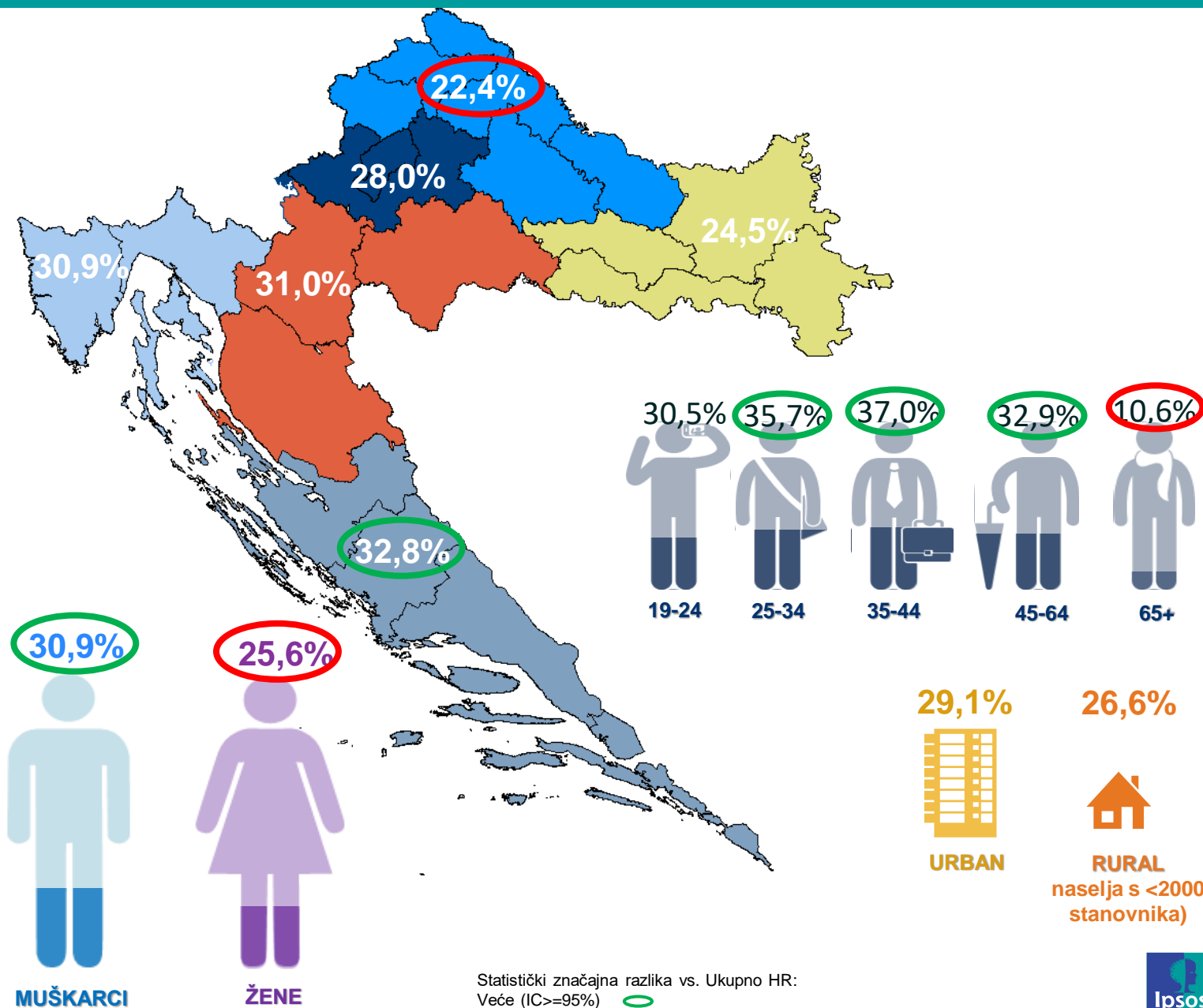
28,1% vs. 2019: -0,1 pp

Dnevni pušači 1-5: **2,3%**

Dnevni pušači 6+: **24,7%**

Tjedni pušači: **0,6%**

Mjesečni pušači: **0,5%**

INCIDENCIJA PUŠENJA PREMA TIPU DUHANSKIH PROIZVODA

CIGARETE

23,2%

REZANI DUHAN /
CIGARETE U RINFUZI

6,9%

UREĐAJ ZA GRIJANJE
DUHANA

0,6%

ELEKTRONSKE
CIGARETE

0,6%

CIGARE

0,1%

KLASIČNI CIGARILOSI

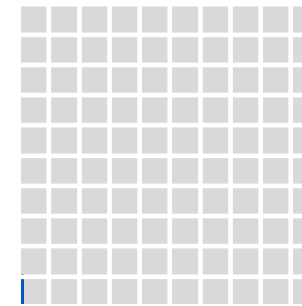
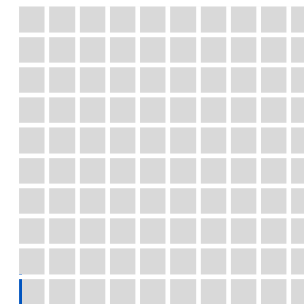
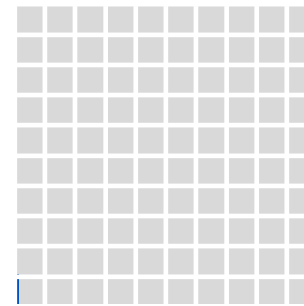
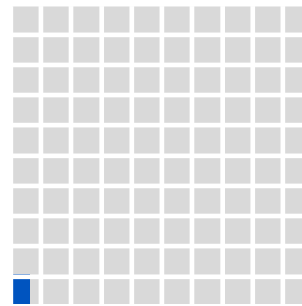
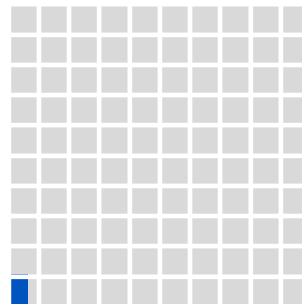
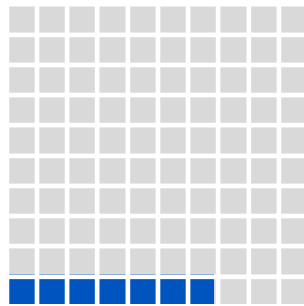
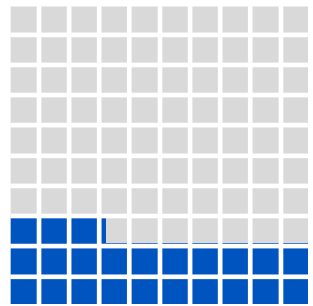

0,1%

DUHAN ZA LULU

0,1%

vs. 2019: +1,1 pp

-0,7 pp

-0,1 pp

+0,1 pp

0,0 pp

0,0 pp

+0,1 pp

CIGARETE – PREGLED

među pušačima
cigareta:

97% ----- Puši oporezovane cigarete (s
markicom Hrvatske)

3% ----- Puši neoporezive cigarete

23,2%

u populaciji

+1,1 pp

vs. 2019:

22,5%

+1,9 pp

0,7%

-0,8 pp

	DNEVNA POTROŠNJA	PODRIJETLO POREZNE MARKICE	GLAVNI KANALI KUPNJE	UČESTALOST KUPNJE	KUPLJENA KOLIČINA	PROSJEČNA CIJENA
OPOREZOVANE CIGARETE	15,4 cigareta	Hrvatska: 100%	Kiosk: 39% ↓ Mala trgovina: 25% Super/hipermarket: 14% ↑ Benzinska pumpa: 12% ↑	Dnevno: 45% 2-3 x tjedno: 39% 1 tjedno: 8% 2-3 x mjesečno: 5% 1 mjesečno i rjeđe: 3%	1 kutija	27 HRK ↑
NEOPOREZOVANE CIGARETE	16,2 cigareta	Bez porezne markice: 50% BiH: 38% Ostalo: 12%	Inozemstvo: 66% Tržnica: 20%	Dnevno: 12% 2-3 x tjedno: 25% 1 tjedno: 20% 2-3 x mjesečno: 15% 1 mjesečno i rjeđe: 28%	10 kutija (šteda)	20 HRK

REZANI DUHAN I CIGARETE U RINFUZI – PREGLED

među pušačima
rezanog duhana:

35% ----- Puše rezani duhan s poreznom markicom iz Hrvatske

65% ----- Puše nebrendirani rezani duhan u rinfuzi

6,9% u

populaciji

-0,7 pp

vs. 2019:

2,42%

+0,2 pp

4,44%

-1 pp

	DNEVNA POTROŠNJA	GLAVNI KANALI KUPNJE	UČESTALOST KUPNJE	KUPLJENA KOLIČINA	PROSJEČNA CIJENA
OPOREZOVANI REZANI DUHAN	16 cigareta ↓	Kiosk: 61% Benzinska pumpa: 18% Mala trgovina: 9% Tobacco shop: 6%	Dnevno: 3% 2-3 x tjedno: 29% ↑ 1 tjedno: 33% 2-3 x mjesečno: 18% 1 mjesečno i rjeđe: 17%	40 grama	1,4 HRK po gramu ↑
NEOPOREZOVANI REZANI DUHAN	19,4 cigarete	Preko poznanika: 40% Tržnica: 29% Direktno od proizvođača duhana: 8%	Dnevno: 0% 2-3 x tjedno: 0% 1 tjedno: 2% 2-3 x mjesečno: 27% 1 mjesečno i rjeđe: 71%	500 grama	0,2 HRK po gramu

UDIO NA GODIŠNJOJ RAZINI

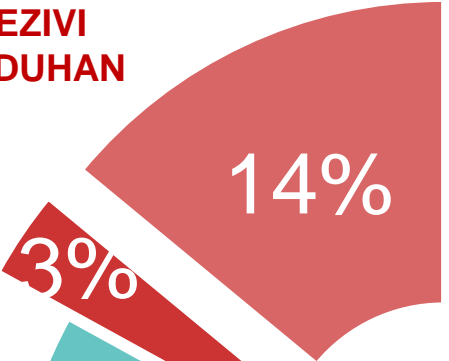
UKUPNO NEOPOREZIVO

17%

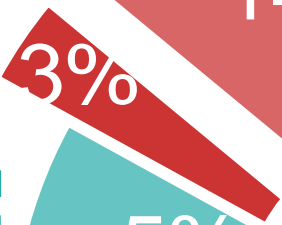
NEOPOREZIVE
CIGARETE

vs. 2019: -9 pp

NEOPOREZIVI
REZANI DUHAN

OPOREZOVANI
REZANI DUHAN

OPOREZOVANE
CIGARETE **78%**

UKUPNO OPOREZOVANO

83%

vs. 2019: +9 pp

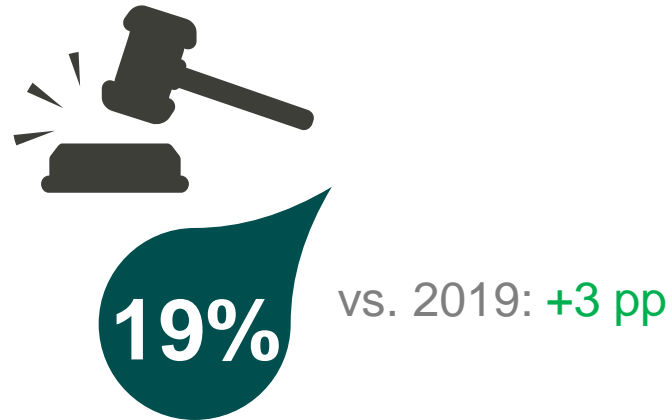

ŠTO BI UTJECALO NA PRESTANAK KUPOVINE NEOPOREZIVIH DUHANSKIH PROIZVODA?

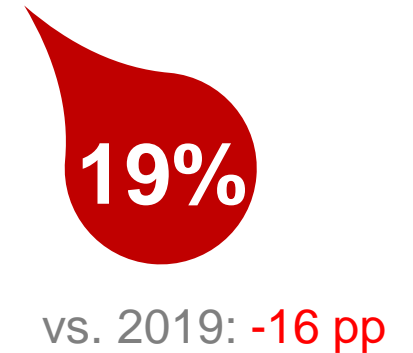
Niža cijena duhanskih proizvoda na uobičajenim mjestima prodaje

Strah od kazne / sankcije

Ništa ne bi utjecalo

Svijest da je riječ o proizvodima

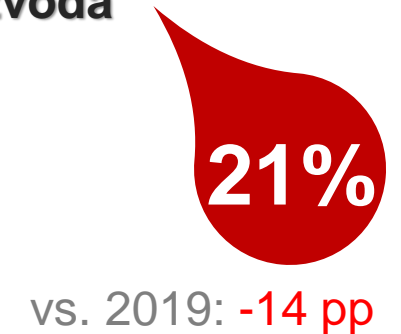
...s istekom roka trajanja

...skladištenim u nekontroliranim uvjetima i vlazi

Ne kupujem takvu vrstu proizvoda

GLAVNI ZAKLJUČCI ISTRAŽIVANJA

- ❖ STABILNA INCIDENCIJA, NEMA PROMJENE U BROJU PUŠAČA (28%)
- ❖ UDIO KOJI OTPADA NA NEOPOREZIVE DUHANSKE PROIZVODE (PRVENSTVENO REZANI DUHAN) JE I DALJE VELIK (17%)
- ❖ VIŠA CIJENA IMA NAJVEĆI UTJECAJ NA POVEĆANJE KUPOVINE NEOPOREZOVANIH DUHANSKIH PROIZVODA

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

UČINCI NELEGALNOG TRŽIŠTA I PREKOGRANIČNE KUPOVINE NA PRORAČUNSKO PRIHODE

- Procjena potencijalnog **proračunskog gubitka za 2020.: 1,4 milijarde kuna**
 - Uzimajući u obzir potrošnju ilegalnih cigareta i ilegalnog rezanog duhana te potencijalne prihode od trošarina i PDV-a
- Preko 1/5 ukupnog iznosa uplaćenih trošarina i PDV-a vezano uz duhanske proizvode u 2020.
- S dodatnih 1,4 milijarde kuna moglo se:
 - dati **potporu za očuvanje radnih mjesta** u iznosu od 4.000 kuna neto s pripadajućim doprinosima za **240.000 radnika** (ili za preko 20 tisuća radnika tijekom 12 mjeseci)
 - pokriti gotovo cijela komponenta digitalizacije javne uprave iz NPOO-a (za što je predviđeno nešto manje od 1,7 mlrd. kuna)

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

ZAKLJUČNO

- I dalje je **prisutna visoka razina ilegalnih proizvoda**
- To sa sobom **nosi značajne ekonomske i društvene implikacije**
 - na prihode proračuna
 - na rast kriminala
 - na smanjenje broja radnih mjesta
 - na zdravstveni sustav preko korištenja nekontroliranih duhanskih proizvoda
- **Poduzimaju se značajni naponi u borbi protiv ilegalne trgovine duhanskim proizvodima**
 - Uvođenje *track-and-trace-a*
 - Dobar trend u radu nadležnih institucija uz povećane zapljene MUP-a i Carine
 - Legislativni naponi MFIN-a u zaštiti domaćeg tržišta, kao što je odredba o uvozu 2 kutijice iz non-EU zemalja
 - Potrebna je nastaviti s kontinuiranom borbom protiv ilegalne trgovine duhanskim proizvodima
- Najveća determinanta cijene duhanskih proizvoda su porezi a **značajniji rast cijena je glavni uzrok prelaska na jeftinije ilegalne proizvode → potrebna je racionalna porezna politika** što svakako nije prijedlog zdravog fonda dodatnim opterećenjima na duhanske proizvode

HRVATSKA UDRUGA POSLODAVACA (HUP)

Radnička cesta 52/1

10000 Zagreb

Hrvatska

+385 1 48 97 555

hup@hup.hr

www.hup.hr

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca